

جداسازی و تعیین برخی ویژگیهای پروتئین MCP (CD46) از پلاسمای منی انسانی

حمید بهرامیان [✉] M.Sc.*، محمدحسین نصر اصفهانی Ph.D.*، عباس رضایی Ph.D.*

محمود هاشمی تبار M.Sc.*، فرزاد عربی M.Sc.*

✉ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده پزشکی، گروه علوم تشریح

*گروه جنین‌شناسی پژوهشکده رویان و مرکز باروری و ناباروری اصفهان

* دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده پزشکی، گروه ایمونولوژی

* دانشگاه علوم پزشکی اهواز، دانشکده پزشکی، گروه علوم تشریح و جنین‌شناسی

✉ آدرس مکاتبه: اصفهان، صندوق پستی ۱۷۶-۸۱۷۴۴، دانشگاه علوم پزشکی، گروه علوم تشریح

چکیده

*** هدف:** جداسازی و تعیین برخی ویژگیهای پروتئین کوفاکتور غشایی (Membrane Cofactor Protein) از پلاسمای منی انسانی

*** مواد و روشها:** ۶ نمونه سمن نرمال را انتخاب و پس از جداسازی اسپرمها و ذرات، پلاسمای سمن به دست آمده را اولتراسانتریفوژ نموده، پروتئینهای موجود در پروستازومهای حاصل را بدون به کارگیری دترجنت و با استفاده از سیستم کروماتوگرافی (FPLC) Fast Performance Liquid Chromatography (ستون Superose 6HR) جداسازی شد. با به کارگیری آنتی بادی مونوکلونال علیه CD46 (J4-48) و با استفاده از تکنیک Dot blot وجود CD46 در سیستم کروماتوگرافی مشخص شد.

*** یافته‌ها:** وزن مولکولی CD46 در فراکسیون اول در موقعیت ۶/۵ میلی لیتر با استفاده از تکنیک SDS-PAGE (Sodium Dodecyl Sulfate-PAGE) ۵۵ کیلو دالتون تعیین و با روش Western blot حضور آن در باند مشخص شده توسط SDS اثبات شد.

*** نتیجه گیری:** نتایج حاصله از این تحقیق نشان دهنده آن است که نوعی محلول CD46 در مایع منی وجود دارد و با توجه به اینکه این محلول می تواند از فعالیت سیستم کمپلمان جلوگیری نماید، احتمال استفاده از آن در جلوگیری از مرگ اسپرم توسط سیستم کمپلمان وجود دارد. این تحقیق نشان می دهد که جداسازی، بدون استفاده از هرگونه دترجنتی که احتمالاً فیزیولوژی پروتئین را تغییر دهد، امکان پذیر است.

کلواژگان: جداسازی، FPLC، پلاسمای منی، CD46، MCP

مقدمه

بر اساس معیارهای W.H.O (۲۴) ۶ نمونه سمن افراد سالم انتخاب شد. منی مایع شده پس از نیم ساعت در دمای اتاق (۷، ۲۵) به منظور جداسازی پلاسمای سمن و اسپرمها، در ۲۰۰۰ rpm به مدت ۱۰ دقیقه سانتریفیوژ شد (۹، ۱۷). برای جداسازی ذرات و همچنین پروستازومها، پلاسمای سمن به ترتیب در ۱۰۰۰۰۰g و ۲۰۰۰۰۰g به مدت ۱۰ دقیقه و یک ساعت در دمای ۴° سانتی‌گراد اولتراسانتریفیوژ شدند (۲۵).

پس از خارج نمودن مایع رویی با پلاک تشکیل شده در یک میلی‌لیتر از PBS^۲ با pH=۷/۲ سوسپانسیون تهیه شد. برای کروماتوگرافی پروتئین‌ها از سیستم FPLC و ستون Superose 6HR (فارماسیا- سوئد) و جذب فراکشنهای جمع‌آوری شده در طول موج ۲۸۰ نانومتر خوانده شد. در این روش از فاز متحرک PBS و سرعت جریان ۳/۰ میلی‌لیتر در دقیقه و فراکشن ۵/۰ میلی‌لیتر به ازای هر لوله استفاده شد (۲۵). برای اندازه‌گیری میزان پروتئین در نمونه‌های به‌دست آمده از اولتراسانتریفیوژ و ژل فیلتراسیون با روش برادفورد (۲۶) استفاده شد. از BSA^۳ به‌عنوان استاندارد و جذب نوری در طول موج ۵۹۵ با اسپکتروفتومتر خوانده شد.

برای اثبات وجود MCP در فراکشنهای حاصل از FPLC، با استفاده از روش Dot blot و به صورت زیر عمل شد؛ پس از آماده سازی کاغذ نیتروسولوز و قرار دادن ۱۰ میکرولیتر از هر فراکشن به ازای هر قطعه کاغذ، با BSA یک درصد عمل بسلوکه کردن صورت گرفت. پس از آن سه مرتبه و هر مرتبه با PBS محتوی ۲۰ Tween ۵ درصد به مدت ۵ دقیقه شستشو انجام شد. سپس با آنتی‌بادی مونوکلونال (J4-48 CD46, Human Mouse Anti) (Serotec. Co. UK) به مقدار ۲ میکروگرم در میلی‌لیتر به مدت دو ساعت انکوبه و پس از شستشوی مجدد با آنتی‌بادی ثانویه متصل شده به HRP (Serotec. CO. UK) (Goat Anti Mouse IgG - HPR labeled) به مقدار ۲ میکروگرم در میلی‌لیتر به مدت یک ساعت انکوباسیون صورت گرفت. بعد از چهار مرتبه شستشو با PBS محتوی ۲۰ Tween توسط DAB^۴ رنگ آمیزی و در پایان آشکار سازی صورت گرفت. در تمام مراحل انجام کار، کاغذ در لوله فالکون قرار داشته و با دستگاه روتاتور چرخانده شد.

برای تعیین میزان تفکیک پروتئین‌ها از یکدیگر و همچنین تعیین وزن مولکولی MCP در فراکشن حاصل از FPLC، از روش SDS-PAGE با حالت غیر احیاء^۵، محتوی ۱۰ درصد ژل اکریل آمید به روش Laemmli (۲۷) استفاده شد. نیسی از ژل SDS-PAGE برای رنگ آمیزی نیرات نقره و نیم دیگر آن برای روش Western blot (۲۸) تهیه شد و در روش اخیر از تانک ابسوربانت و شدت جریان

MCP به عنوان یک پروتئین تنظیم کننده در سیستم کمپلمان از تشکیل C₃ و C₅ کنورتاز جلوگیری می‌کند و با توجه به اسپرم به عنوان یک عامل بیگانه در بدن زن و مرد شناخته می‌شود بنابراین به نظر می‌رسد وجود MCP در بقای اسپرم ضروری است که به دلیل اهمیت نقش این پروتئین در سیستم کمپلمان و به‌خصوص در باروری، هدف این مطالعه جداسازی و تخلیص آن از پلاسمای منی انسان (SP)^۱ است. CD46 یا MCP یک پروتئین داخل غشایی است که به‌عنوان یکی از تنظیم کننده‌های سیستم کمپلمان (CRP)^۵ شناخته شده است. این پروتئین به عنوان یک عامل مهار کننده از فعالیت کمپلمان از طریق سیرهای کلاسیک و آلترناتیو محسوب می‌شود (۱) و این عمل را در سطح آنزیم C₃ کنورتاز انجام می‌دهد (۲، ۳).

CD46 در غشای اغلب سلولهای انسانی به جز اریتروسیت‌ها وجود دارد (۴، ۵) و بیشترین مقدار بروز آن در دستگاه تناسلی انسان از قبیل اندومتر رحم، اپیتلیوم لوله رحم، اووسیت، تروفوبلاست جفت (۶)، ناحیه اکروزوم اسپرم (۷، ۸)، اپیتلیوم زایای بیضه و اپیتلیوم غده پروستات (۹) است. این پروتئین به‌صورت محلول در بعضی از مایعات بیولوژیک بدن انسان از قبیل پلاسمای خون، اشک، بزاق و مخصوصاً پلاسمای منی وجود دارد (۱۰، ۱۱، ۱۲).

MCP از لحاظ ساختمانی یک گلیکوپروتئین بوده و دارای بخشهای خارجی غشایی، داخل غشایی و دم سیتوپلاسمی است. بخش خارج غشایی آن با سیستم کمپلمان واکنش نشان می‌دهد. به دلیل تفاوت در نوع دم سیتوپلاسمی و مقدار گلیکوزیله بودن بخش خارج غشایی این مولکول چهار ایزوفرم اصلی دارد که معمولاً اغلب سلولها نسبت یکسانی از این چهار ایزوفرم را بروز می‌دهند (۱۳، ۱۴) و باز به همین دلیل این مولکول دارای وزن مولکولی متغیری از ۴۰ تا ۶۸ کیلو دالتون است (۱۹). MCP در پلاسمای منی اغلب در ارگانهای غشایی به نام پروستازوم وجود داشته که از پروستات به داخل سمن رها شده و دارای وزن مولکولی حدود ۶۰ کیلو دالتون است (۱۵، ۱۶). نقش CD46 در دستگاه تناسلی عبارت است از: ۱- محافظت از آسیب اسپرم در اثر فعال شدن کمپلمان در سیستم تناسلی مرد و زن (۶، ۹)، ۲- جلوگیری از پس زدن جفت توسط مادر و در نتیجه محافظت از جفت و جنین (۹، ۱۷)، ۳- عملکرد متقابل تخمک و اسپرم (۱۷).

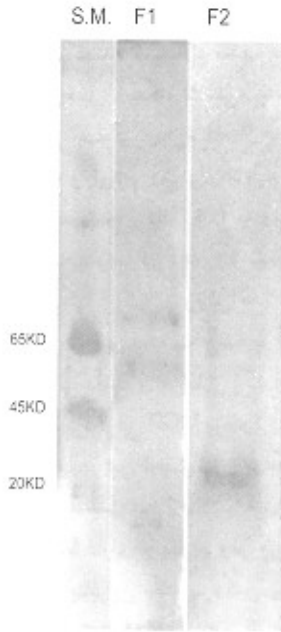
CD46 دارای نقشهای مهمی مانند جلوگیری از پس زدن بافتهای پیوندی به صورت بسیار حاد مخصوصاً در Xenotransplantation (انتقال بافت از حیوان به انسان) (۱۸، ۱۹، ۲۰)، نقش گیرندگی برای ویروس اوربون (Measles) (۲۱، ۲۲) و استرپتوکوکوس پائونز گروه A در سلولهای اپی‌تلیال است (۲۳).

با توجه به نقش CD46 و احتمال استفاده آن در درمان ناباروری، هدف این بررسی جداسازی و تخلیص این پروتئین به روش FPLC و بدون استفاده از دترجنت است.

مواد و روشها

از بین افراد مراجعه کننده به مرکز باروری و ناباروری اصفهان،

1. Seminal Plasma
2. Phosphate Buffered Saline
3. Bovin Serum Albumin
4. Diamino Benzidine
5. Non-reducing condition SDS-PAGE

شکل ۳. روش SDS-PAGE نمونه‌های CD46⁺ و CD59⁺ از فراکسیونهای ستون Superose (رنگ آمیزی نیترات نقره، SM: اندازه نشانگر، F1: فراکسیون اول، F2: فراکسیون دوم)

در مورد فراکسیون دوم یک باند در ناحیه ۵۰ کیلو دالتون نشان داده شد. با استفاده از روش Western blot، فقط در نمونه فراکسیون اول یک باند روشن در موقعیت ۵۵ کیلو دالتون مشاهده شد و سایر فراکسیونها باند واضحی را نشان ندادند (شکل ۴). در نمونه فراکسیون CD46⁺ بعد از FPLC مقدار ۴ میکروگرم در میلی لیتر پروتئین تام را نشان داد.

۱۳۷

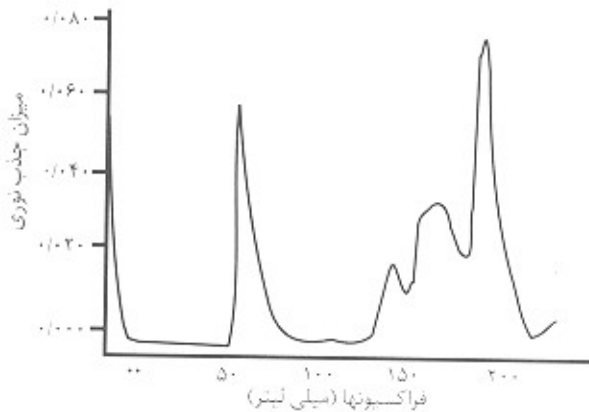

شکل ۴. روش Western blot از نمونه‌های CD46⁺ به دست آمده از ستون Superose (واکنش رنگ آمیزی سیتو شیمیایی پراکسیداز)

۱۵ آمپر و به مدت ۱۸ ساعت، پروتئین CD46 به کاغذ نیتروسولوز مستقل و همانند روش Dot blot رنگ آمیزی انجام شد.

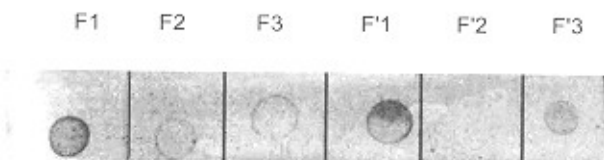
یافته‌ها

در این روش جداسازی CD46 به روش سانتریفوژ لایه لایه‌ای پلاسمای منی و با استفاده از ستون کروماتوگرافی Superose انجام شد. فراکسیونهای به دست آمده از اولتراسانتریفوژ، مقدار ۱۵-۳۵ میلی گرم در میلی لیتر پروتئین را نشان دادند. نتایج FPLC از لحاظ موقعیت پیکها در هر ۶ نمونه‌ای که تکرار شد کمی با یکدیگر اختلاف داشتند ولی از لحاظ الگوی نموداری مشابه بوده و در هر الگو فراکسیونهای به دست آمده به ترتیب در موقعیتهای فراکسیون ۶/۵، ۱۵، ۱۸ و ۲۲ میلی لیتر قرار داشتند. نمودار ۱ فقط یکی از الگوهای مشخص را نشان می‌دهد.

نمودار ۱: نمودار حاصل از ۱۱ فیلتراسیون مابع منی با استفاده از ستون Superose

فراکسیون اول (موقعیت ۶/۵ میلی لیتر) با روش Dot blot رنگ قشودای بسیار واضح و مشخصی را نمایان ساخت، در حالی که فراکسیونهای دوم و سوم (به ترتیب در موقعیت ۱۵ و ۱۸ میلی لیتر) رنگ بسیار ضعیفی را بروز داده و فراکسیون چهارم (موقعیت ۲۲ میلی لیتر) هیچ واکنشی را نشان نداد که در شکل نیز مشاهده نمی‌شود (شکل ۲).

شکل ۲: آنالیز فراکسیونهای به دست آمده از ستون Superose به روش Dot blot (واکنش سیتو شیمیایی پراکسیداز، F1-F3: نمونه اول، F'1-F'3: نمونه دوم)

نتایج SDS-PAGE از فراکسیون اول (۶/۵) وجود دو باند واضح را با رنگ آمیزی نیترات نقره نشان داد که بر اساس مقایسه با اندازه پروتئینهای استاندارد با جرم مولکولی معین به ترتیب در موقعیت وزنی ۶۸ و ۵۵ کیلو دالتون قرار داشتند (شکل ۳).

بحث

بیک اول حاصل از FPLC را نشان می‌دهد که یکی در موقعیت ۶۸ کیلودالتونی و دیگری در موقعیت ۵۵ کیلودالتونی قرار دارد. با استفاده از رنگ آمیزی Western blot بانندی که در ژل در موقعیت وزنی ۵۵ کیلو دالتونی قرار گرفته رنگ شد که نشان می‌دهد مولکول MCP به دست آمده در این تحقیق دارای وزن مولکولی ۵۵ کیلودالتون است. اگر چه روشهای متعددی از قبیل کروماتوگرافی شیب غلظت و FPLC برای تخلیص پروتئینها وجود دارد (۳۲)؛ اما از آنجایی که در اغلب این روشها از دترجنتهایی مانند PMSF، NP-40 و بدواستامید استفاده می‌شود و وجود آنها در موارد تخلیص شده استفاده بالینی پروتئینها را محدود می‌تواند لذا روشی که در این تحقیق ارائه شده می‌تواند از چند جنبه دارای اهمیت باشد:

۱) به دلیل عدم استفاده از هرگونه دترجنت، استفاده از این شکل تخلیصی پروتئین در فعالیت فیزیولوژیک آن اختلالی ایجاد نکرده و در نتیجه کارایی پروتئین کاهش پیدا نمی‌کند؛
 ۲) روشی بسیار ساده است که از اتلاف وقت و هزینه‌ها جلوگیری می‌نماید. علت عدم استفاده از دترجنت در این مطالعه تخلیص شکل محلول MCP در مایع منی است.

با توجه به اینکه تهیه آنتی بادی از خارج کشور هزینه‌های زیادی را در بر دارد، اگر بتوان آنتی بادی مونوکلونال علیه پروتئین MCP را با امکانات موجود در داخل کشور فراهم نمود، در آن صورت با توجه به واکنشهای متعدد این پروتئین و نوپا بودن تحقیق در این زمینه شاید بتوان تحقیقات ارزنده‌ای را برای حل برخی معضلات کلینیکی ارائه نمود.

تقدیر و تشکر

این مقاله بخشی از طرح مصوب شماره ۶۲۷۹ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان است که بخشی از آن در مرکز باروری و ناباروری اصفهان و بخش دیگر آن در گروه ایمنی شناسی این دانشگاه انجام شد که بدین وسیله از کلیه همکاران این مراکز قدر دانی می‌نمایم.

پروتئینهای تنظیم کننده کمپلمان، مخصوصاً CD46، در قسمتهای مختلف بدن انسان از قبیل دستگاه تناسلی، عملکرد متقابل تخمک و اسپرم، حفظ جفت و جلوگیری از سقط و غیره از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. اگر چه وجود پروتئینهای تنظیم کننده سیستم کمپلمان از ابتدای دهه ۸۰ شناخته شده بودند (۲۹) اما وزن و سایر مشخصات آن در طی سالهای بعد مخصوصاً در دهه ۹۰ مشخص شد (۳۰، ۳۱).

فراکشنها و پیکهایی که از روش FPLC با استفاده از ستون Separos 6 در این تحقیق به دست آمده یا آنچه که Rooney (۲۵) گزارش کرد، همخوانی داشته و تقریباً از یک الگو تبعیت می‌نماید. اگر چه این محققین وزن مولکولی MCP موجود در سمن را ۶۰ کیلودالتون گزارش کرده بودند اما در این تحقیق وزن مولکولی ۵۵ کیلودالتون برای MCP به دست آمد، که علت این اختلاف به دو دلیل زیر است:

۱) مولکول MCP دارای چهار ایزوفورم اصلی و چندین ایزوفورم فرعی است (۳۱) که بنابراین یک پروتئین پلی مورفیم با وزنهای مولکولی متفاوت از ۴۰ تا ۶۸ کیلودالتون است (۹، ۳۰)؛
 ۲) اختلاف در استفاده از آنتی بادهای مونوکلونالی است که در این تحقیق و تحقیق گروه فوق‌الذکر استفاده شده است، چراکه آنتی بادهای مختلف علیه یک پروتئین خاص به دلیل شناسایی ایزوتوپهای مختلف از حساسیتهای متفاوتی نیز برخوردارند.

نتایج Dot blot نشان دهنده وجود MCP در پیکهای اول تا سوم فراکشنهای حاصل از FPLC است. اما همانطور که در شکل ۲ مشخص شده است شدت رنگ MCP در پیکهای دوم و سوم در مقایسه با پیک اول بسیار ضعیف‌تر است و دلیل آن پلی مورفیم بودن و دامنه وزنی متفاوت مولکول MCP است؛ بنابراین در چندین فراکشن حضور پیدا کرده اما مقادیر آن در فراکشنهای موجود در موقعیت پیکهای دوم و سوم بسیار کم و ناچیز است.

رنگ آمیزی نیرات نقره ژل SDS-PAGE، وجود دو پروتئین در

References

1. Lublin DM, Atkinson JP: De cay acceleration factor and memberane cofactor protein. *Curr Top Microbiol Immunol* 1990; 153: 123-145
2. Oglesby TJ, Alen CJ, Liszewski MK, White DG, Atkinson JP: Membrane cofactor protein (CD46) protects cells from complement mediated attack by an intrinsic mecanism. *J Exp Med* 1992; 175(6): 1547-1551
3. Nanche D, Varior-Krishnan G, Cervohi F, Wild TF, Rossi B, Rabaurdin-Combe C, Gerlier D: Human membrane Cofactor protein (CD46) acts as a cellular receptor for measles virus. *J Vival* 1993; 67: 6025
4. Seya T, Hiran A, Matsumoto M, Nomara M, Ueda S: Human membrane cofactor protein (MCP,CD46): multiple isoforms and functions. *Int J Biochem Cell Biol* 1999; 31(11): 1255-1260
5. Hourcade D, Holers VM, Atkinson JP: The regulators of complement activation (RCA) gene cluster. *Adv Immunol* 1989; 45: 381-416
6. Perricone R, Pasetto N, De-Corolis C, Vaquero E, Baschieri L, Picciane E, Fontana L: Functionally active complement is present in human ovarian follicular fluid and can be activated by seminal plasma. *Clin Exp Immunol* 1992; 89: 154-157
7. Simpson KL, Holmes CH: Differential expression of complement regulatory proteins, CD55, CD46 and CD59 during human spermatogenesis. *Immunology* 1994; 81: 452-461
8. Fenichel P, Dohr G, Grivaus C, Cervoni F, Donzeau M, Hsi BL: Localization and characterization of the acrosomal antigen recognized by GB24 on human

- spermatozoa. *Mol Reprod Dev* 1990; 27: 176-178
9. Cervoni F, Oglesby TY, Adams EM, Milesifluet C, Nickells M, Fenichel P, Atkinson JP, Hsi BL: Identification and characterization of membrane cofactor protein of human spermatozoa. *J Immunology* 1992; 148: 1431-1437
 10. Hare T, Kuriyama S, Kiyohara H, Nagosa Y, Matsumoto M, Seya T: Soluble forms of membrane cofactor protein (CD46 MCP) are present in plasma, tears, and seminal fluid in normal subjects. *Clin Exp Immunol* 1992; 89: 490-494
 11. McLaughlin PJ, Holland SJ, Taylor CT, Olah KS, Lewis-Jones DF, Hara T, Seya T, Johnson PM: Soluble CD46 (Membran Cofactor protein) in human reproductive tract fluids. *J Repord Immunol* 1996; 31: 209-211
 12. Seya T, Hara T, Iwata K, Kuriyama S, Hasegawa T, Nagase Y, Miyagawa S, Masomoto M, Hatanawa M, Atkinson JP: Purification and fuyctional properties of soluble forms of membrane cofactor protein (CD46) of complement: Identification of forms increased in cancer patient's sera. *Int Immunol* 1994; 7: 727-736
 13. Post TV, Liszewski MK, Adams EM, Tedji I, Miller E, Atkinson JP: Membrane cofactor protein of the complement system: alterntive splicing of serinel threninel proline-rich exons and cutoplasmic tails produces multiple isoforms the correlate which protein phenotipe. *J Exp Med* 1991; 174: 93-102
 14. Russel SM, Sparrow RL, Mekehzie IF, Purcell BT: Tissue-specific and allelic expression of the complement regulator CD46 is controlled by alltrolled by alternative splicing. *Eur J Immunol* 1992; 22: 1531-1538
 15. Rooney IA, Atkinson JP, Krul ES, Schonfeld G, Polokoski K, Saffitz JE, Morgan BP: Physiologic relevance of the membrane attack complex in hibitory protein CD59 in human seminal plasma: CD59 is present on extravellutor organeles (prostasomes) bind cell membrane and inhibits complement mediated lysis. *J Exp Med* 1993; 177: 1409-1420
 16. Simpson KL, Holmes CH: Presence of the complement regulatory protein membrane cofactor protein (MCP,CD46) as a membrane associated product in seminal plasma. *J Repord Fertil* 1994; 102(2): 419-424
 17. Anderson DJ, Abbott AF, Jack RM: The role of complement C3b and its receptor in sperm-oocyte intraction. *Proc Natl Acad Sci USA* 1993; 90: 10051-10055
 18. Begum NA, Murakami Y, Mikata S, Matsumoto M, Hatanaka M, Nagasawa S, Kinoshita T, Seya T: Molecular remodeling of human CD46 for xentransplantation: designing a potent complement regulator without measles virus receptor activity. *Immunology* 2000; 100(1): 131-139
 19. Cozzi F, White DJ: The generation of transgenic pigs as potential organ jonors for human. *Nat Med* 1995; 1: 964-966
 20. Ryan US: Complement inhibitory therapeutics and xenotransplantation. *Nat Med* 1995; 1: 967-968
 21. Seya T, Nomura M, Muurakami Y, Begum NA, Matsomoto M, Nagasawa S: CD46 (Membrane cofactor protein of complement, measles virus receptor): stuctular and functional duvergence among spesimens (review). *Int J Mol Med* 1998; 1(5): 809-816
 22. HsU EC, Sabatinos S, Hoedemaeker FJ, Rose RD, Richardson CD: Use of site-specific mutagenetis and monoclonal antibodies to map regions of CD46 that interact with measles virus H protein. *Virology* 1999; 258(2): 314-326
 23. Wang G, Liszewski MK, Chan AC, Atkinson JP: Membrane cofactor protein (MCP,CD46): Isoforms-specific tyrosine phosphorylation. *J Immunol* 2000; 164: 1839-1846
 24. WHO: WHO labratory manual for the examination of human semen, sperm-cervical mucous interaction. 3ed, WHO, Cambridge university press, 1992, pp 43-70
 25. Rooney I, He er-Je, Atkinson JP: GPI-anchored complemend regulatory proteins in seminal plasma. *J Clin Invest* 1996; 67: 1675-1675-1686
 26. Hudson L, Hay F: *Practical Immonology*. 3ed Blackwell scientific publication, 1989, Vol(2) 342-385
 27. Colgan J: *Current protocols in Immunology*. 2ed, Pulished by current protocols, 1994, Vol(20), pp 936-942
 28. Johnstone A, Thorpe R: *Immunochemistry in practice*. 3ed, Blackwell science, 1996, pp 211-233
 29. Hansch MG, Hammer CH, Vanguri P, Shin MJ: Homologous species restriction in lysis of erythrocytes by terminal complement proteins. *Proc Natal Acad Sci USA* 1981; 78: 5118-5121
 30. Ballard L, Boro NS, Yu GH, Atkinson JP: Biochemical characterization of membrane cofactore protein of the complement system. *J Immunol* 1988; 141: 3923-3929
 31. Liszewski MK, Atkinson JP: Membrane cofactor

protein (MCp,CD46) Isoforms differ in protection against the classical pathway of complement. J Immunol 1996; 156: 4415-4421

32. Cells JE: Cell Biology. 2ed, Academic press, 1998, Vol(4), pp 295-325

